

Naslov

Temelji sporazumevanja – učiteljevo mentoriranje dijaka¹

Kratki opis

Učinkovito sporazumevanje (komunikacija) med učitelji in dijaki pomeni več kot le pogovor med njimi. Vključuje nenehen razvoj zaupnih odnosov, posebne konverzijske veščine in veščine poslušanja, podajanje ustreznih konstruktivnih povratnih informacij, zavedanje lastnega neverbalnega jezika. Poleg tega temelji na dobro uveljavljenih vlogah ter odnosnih mejah.

Podrobni opis orodja in potrebnega gradiva, prilog

1. Temelji za vzpostavljanje zaupnih odnosov:

1.1 Sprejemanje: dober učitelj sprejema dijaka

Kot je poudaril Carl Rogers, empatija pomeni sprejeti drugo osebo, ne da bi jo obsojali. Pomeni, da vsaj začasno damo na stran osebna prepričanja in vrednote. Sprejemajoči učitelji ne sodijo ali zavračajo dijakov. Nasprotno, empatični učitelj dijakove lastnosti preprosto sprejemajo kot izzive, ki naj bi jih v svojih prizadevanjih presegli in jim ponudili koristno podporo.

1.2 Vzornik: sprejemajoč učitelj in mentor je vzor nenehnega učenja in jasno pokaže svoje iskanje boljših odgovorov in učinkovitejših rešitev za svoje težave. Svojo zavzetost dobri učitelji pokažejo z odprtostjo, da se učijo od sodelavcev in drugih.

1.3 Učinkovite veščine v medosebnem odnosu: Učitelji mentorji se zavedajo, da se vsak odnos pojavi v edinstvenem, medosebnem okviru. Svoje poučevanje prilagodijo, da zadovoljijo potrebe dijakov. Ti učitelji tudi prilagajajo mentorsko sporazumevanje z namenom odgovoriti na individualne potrebe dijakov. Za to morajo dobro razumeti lastne sloge sporazumevanja in biti pripravljeni, da objektivno opazujejo vedênje svojega mentoriranca.

1.4 Predanost vlogi mentorja Predani mentorji razumejo, kako pomembna je pri mentorstvu vztrajnost in da je potrebno vložiti v to veliko časa in energije.

¹ Avtor: Katalin Borbáth

1.5 Pozitiven odnos do dijakov

Učitelj, ki deluje kot mentor, vliva upanje in optimizem ter je predan delu v zaupnem odnosu s partnerjem, da bi ta nenehno izboljševal svoje veščine.

2. Konstruktivne povratne informacije vključujejo zagotavljanje deskriptivnih in posebnih informacij partnerju, ki se osredotočajo na spreminjanje vedënja.

2.1 Osredotočenost na opis opazovanega vedënja brez obsojanja, obtožb ali posploševanja takih vedënj.

2.2 Zagotovite pravočasne povratne informacije.

2.3 Kadar je potrebno, povejte z drugimi besedami, da bodo stvari jasne. Naslednje izjave so dobri začetki parafraziranja: ... To, kar slišim, je ...; Povej mi, kaj misliš, ko ...; Ali prav razumem, da misliš ...?

3. Veščine poslušanja: poslušati pomeni slišati in razumeti, kar vam pripovedujejo. To NE pomeni dajanja nasvetov, dodajanja podrobnosti ali celo vključevanja lastnih izkušenj.

4. Zavedanje o lastnem neverbalnem jeziku: svetovano je,

- da smo z obrazom obrnjeni proti govorcu,
- da vzpostavimo stik z očmi,
- se odzivamo na govorca s ponavljanjem njegovih besed ali prikimavanjem/ odkimavanjem,
- da zastavimo ustrezna vprašanja, ki govorcu pomagajo predstaviti ali razširiti misli ali zamisli.

5. Konverzacijske spretnosti:

5.1 **Odprta vprašanja** – poskusite uporabiti vprašanja, ki se začnejo s »kako« ali »kaj« in ki odprejo pogovor, kot so: • Kako si se počutil ...?; • Kaj misliš, kaj bi se zgodilo, če ...?; • Kaj bi se lahko zgodilo, če ...?

5.2 **Možnost uporabe metod usmerjanja** Priporoča se uporaba kognitivnega usmerjanja (coaching). To je posebno usmerjevalno orodje, ki se v 3 korakih osredotoča na kognitivni proces drugih (glej priloge).

6. Glavni pomisleki pri komunikaciji o problemu med dijaki in učitelji mentorji:

6.1 Načrtovana socialna interakcija zunaj šole ni primerna.

6.2 O načinu sporazumevanja (kot so telefon, e-pošta, Facebook) z dijakom se je treba pogovoriti z učiteljevim nadrejenim, ki izbran način potrdi, ter z dijakovimi.

6.3 Na noben način se sporazumevanja nikakor ne sme uporabiti za neprimerne pogovore spolne narave, nespodobno govorjenje ali kretnje ali za osebno korespondence v zvezi z dijakovimi občutki (vključno s spolnimi občutki). Če se to zgodi, je treba komunikacijo ustaviti in ne odgovarjati.

6.4 Dijaka je treba med mentorstvom občasno spomniti glede vlog in mej v mentorskem odnosu z učiteljem.

6.5 Še enkrat je treba poudariti, da je pomembno razvijati sporazumevanje, ki ohranja jasne strokovne meje in je ni mogoče napačno razlagati kot osebno.

6.6 Vsako srečanje mora imeti opredeljene jasne cilje in rezultate. Nezadostna pozornost glede ciljev in rezultatov je lahko znak, da se učitelj preveč zapleta z dijakom in da mora posredovati nadrejeni.

Navodila, oprema

Oprema	Količina
Seznam s tremi koraki kognitivnega usmerjanja (coachinga)	
Seznam orodij, ki jih mentorji lahko uporabijo, da stopijo v vlogo trenerja	

Raven zahtevnosti (nezahtevna, srednje zahtevna in zahtevna)

Zahtevna

Oznake

Ukrepanje na ravni dijaka, podporni odnos, razvoj zaupnega odnosa

This tool was made in the framework of CroCooS – Prevent dropout! project. This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This tool can be found on the project website: crocoos.tka.hu

CroCooS Toolkit by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

